

حضور پیدا می‌کرد. ارتباط او با فضای تئاتر آن دوره و حضور در کنار چهره‌های تأثیرگذار، تأثیر زیادی بر شکل‌گیری نگاه هنری من داشت.

○ اولین نمایشی که در لاله‌زار دیدید و برایتان جذاب بود، چه نمایشی بود؟ چه خاطره‌ای از آن دوران دارید؟

اولین نمایشی که در لاله‌زار دیدم، «پیر پاره‌دوز» بود که پدرم در آن بازی می‌کرد. آن زمان هشت ساله بودم و این نمایش تأثیر زیادی بر من گذاشت و برایم بسیار جذاب بود. بعد از آن، مرتب از پدرم می‌خواستم که مرا برای دیدن تئاتر ببرد و بیشتر نمایش‌هایی را که در آن سال‌ها روی صحنه می‌رفت، دنبال می‌کردم. این دوران، مقارن با سال‌های اوج تئاتر لاله‌زار و حضور هنرمندان تحصیل‌کرده و باسواد در این عرصه بود؛ دوره‌ای که هنوز تئاتر لاله‌زار به سمت فضای کاملاً تجاری و سرگرمی صرف در اواخر دهه ۴۰ و دهه ۵۰ نرفته بود.

○ از آن دوران که به‌عنوان دوره اوج و رونق تئاتر در ایران یاد می‌شود، چه خاطراتی دارید؟

یادم می‌آید شب‌های زمستان که هوا چند درجه زیر صفر بود و برف می‌بارید، سالن‌های متعدد خیابان لاله‌زار مملو از تماشاگر می‌شد. بعضی شب‌ها آن قدر جمعیت زیاد بود که حتی جایی برای ایستادن هم پیدا نمی‌شد و مسئولان سالن مجبور می‌شدند گوشه‌ای از سالن برای من صندلی بگذارند تا بتوانم نمایش‌ها را ببینم. در آن دوران، زمان اجرای نمایش‌ها معمولاً پیش از دو یا سه ساعت بود و در طول اجرا نیز یک یا دو نوبت آنتراکت (تنفس میان نمایش) وجود داشت. آن سال‌ها، تئاتر لاله‌زار دوران پررونقی را پشت سر می‌گذاشت و مخاطبان با علاقه فراوان برای دیدن نمایش‌ها به سالن‌های تئاتر می‌آمدند.

○ با توجه به علاقه‌ای که از کودکی به تئاتر داشتید، آیا از پدرتان نخواستید که شما را هم در نمایش‌هایش بازی بگیرد؟

پدرم اعتقاد داشت که تحصیل باید در اولویت باشد و با ورود زودهنگام من به عرصه بازیگری موافق نبود. او معتقد بود پس از پایان تحصیلات، می‌توانم مسیر خودم را پیدا کنم و با آگاهی و آمادگی بیشتری وارد دنیای هنر شوم.

○ در دوران تحصیل، دانش‌آموز درس خوانی بودید؟ چه رشته‌ای خواندید؟

درسم بد نبود و دوره دبیرستان را در رشته ادبیات در مدرسه علمیه به پایان رساندم. پدرم هم در همین مدرسه که حوالی بهارستان قرار داشت، تدریس می‌کرد.

○ بعد از گرفتن دیپلم، چگونه وارد سینما شدید و فعالیت حرفه‌ای خود را آغاز کردید؟

علاقه و عشق من به سینما باعث شد پدرم مرا به نصرالله وحدت که از دوستانش بود معرفی کند. چون علاقه‌ای به بازیگری نداشتم، کارم را با دستکاری کارگردانی در فیلم‌هایی که وحدت کارگردانی می‌کرد، آغاز کردم و در چند فیلم در کنار او به‌عنوان دستیار کارگردان فعالیت داشتم.

○ آن دوران، وظیفه دستیار کارگردان شامل چه کارهایی بود و این حرفه چه جایگاهی در سینما داشت؟

در سال‌های ابتدایی دهه ۴۰، دستکاری کارگردانی هنوز شغل فراگیری در سینما نبود و شاید فقط دو سه نفر در این حوزه فعالیت می‌کردند. به تدریج از ابتدای دهه ۵۰ این حرفه جدی‌تر شد و به‌عنوان یکی از عوامل اصلی تولید فیلم‌های سینمایی شناخته شد؛ به‌طوری که در بیشتر فیلم‌های آن دوره، دستیار کارگردان حضور داشت.

○ آیا در آن دوره با نصرالله وحدت در استودیوی نقش جهان کار می‌کردید؟

نه، آن زمان هنوز استودیوی نقش جهان راه‌اندازی نشده بود. وحدت دفتری در حوالی خیابان لاله‌زار داشت و فعالیت‌هایش را از آنجا دنبال می‌کرد. چند سال بعد، زمانی که فیلم‌هایش با استقبال روبه‌رو شد و وضعیت مالی مناسبی پیدا کرد، استودیوی نقش جهان را در خیابان ولیعصر تأسیس کرد.

○ وحدت از معدود بازیگرانی بود که خودش نقش‌هایش را دوبله می‌کرد؟

شیرینی بازی وحدت و دیگر بازیگران اصفهانی مانند ارحام صدر، به استفاده از لهجه جذاب اصفهانی وابسته بود و دوبله توسط فردی دیگر می‌توانست این ویژگی را از بین ببرد. برای من، نصرالله وحدت نخستین استاد و تجربه‌آموز من در مسیر کارگردانی بود.

○ سال‌های بعد همکاری خود را با علی‌آزاد ادامه دادید؟

در چند فیلم علی‌آزاد، از جمله «یک جو غیرت»، با او همکاری کردم. علی‌آزاد، علاوه بر کارگردانی، از بازیگران مطرح نقش‌های دوم و معمولاً منفی سینمای ایران در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ بود.

در کنار او، با کارگردانان مهمی مانند کامران شیردل نیز همکاری داشتم که برایم تجربه‌ای متفاوت و ارزشمند

کافه خاطره
روزنامه صبا؛ گفت‌وگو با
منوچهر مصیری نویسنده
و کارگردان سینما

کار با کامران شیردل برایم کلاس درس بود

دنیای از فیلم‌های پر مخاطب بعد از انقلاب است

احمد محمد اسماعیلی
گزارش

منوچهر مصیری از معدود بازماندگان نسل اول کارگردانان سینمای ایران است که فعالیت حرفه‌ای خود را با دستکاری کارگردانی در

اواخر دهه ۴۰ آغاز کرد. او فیلمسازی است که به سینمای قصه‌گو و کلاسیک، به‌ویژه در ساخت درام و ملودرام، باور دارد. مصیری فارغ‌التحصیل رشته کارگردانی از تلویزیون ملی ایران است و در کنار بزرگان سینما، از جمله کامران شیردل، در فیلم‌هایی مانند «صبح روز چهارم» تجربه آندوخت. او از اواخر دهه ۵۰ فیلمسازی را با «امشب اشکی می‌ریزد» آغاز کرد و در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ به یکی از کارگردانان مطرح و صاحب‌نام سینما تبدیل شد؛ دوره‌ای که آثاری همچون «تشکیلات»، «ازدواج صورتی» و «دنیای» را کارگردانی کرد. در این گفت‌وگو مروری بر سال‌های فعالیت و کارنامه سینمایی او داریم.

○ شما از اهالی خیابان ری هستید؛ خیابانی که بسیاری از علاقه‌مندان سینما آن را با چهره‌هایی همچون مسعود کیمیایی، فرامرز قریبیان، اسفندیار منفردزاده و دیگر هنرمندان شناخته شده پیوند می‌دهند. از دوران کودکی و فضای فرهنگی و هنری این محله بگویید؛ این محیط چه تأثیری بر شکل‌گیری علاقه شما به تئاتر و سینما داشت؟

بسیاری از هنرمندان مطرح سینما، تئاتر، موسیقی و ادبیات در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ از اهالی خیابان ری بودند و این خیابان برای سال‌ها جایگاه فرهنگی و هنری ویژه‌ای داشت. پدرم، نعمت‌الله مصیری، از بنیانگذاران تئاتر نوین ایران بود؛ او تئاتر را در فرانسه آموخته بود و عضو گروه اخوان بود. من هم از طریق پدرم با دنیای تئاتر آشنا شدم و همین ارتباط، زمینه‌ساز علاقه‌مندی‌ام به تئاتر و سپس سینما شد.

○ پدرتان در لاله‌زار فعالیت داشتند؟ با توجه به جایگاه ایشان در تئاتر آن دوران، چه خاطراتی از فعالیت‌های هنری او دارید؟

پدرم در ایران دانش آموخته ادبیات بود و در دبیرستان‌های مختلف تهران و دانشگاه تدریس می‌کرد. او در کنار بزرگان تئاتر دهه ۳۰، مانند علی‌اصغر گرمسیری و دکتر نصر، فعالیت داشت و بیشتر به‌عنوان بازیگر در نمایش‌های گروه اخوان

